

Notits om artiklen ”Betydningen af sagkyndige erklæringer fra Det Veterinære Sundhedsråd i straffesager” af lektor, ph.d. Nicolaj Sivan Holst

I artiklen ”Betydningen af sagkyndige erklæringer fra Det Veterinære Sundhedsråd i straffesager” har lektor og ph.d. Nicolaj Sivan Holst behandlet en række problemstillinger, som knytter sig til straffesager, hvor erklæringer fra Det Veterinære Sundhedsråd indgår.

De overordnede konklusioner i artiklen er, at erklæringer fra Det Veterinære Sundhedsråd ikke kan tillægges samme bevismæssige vægt som udtalelser fra Retslægerådet, og at forsvaret ikke bør afskæres fra at indhente og selvstændigt dokumentere alternative erklæringer.

Nedenfor følger en række bemærkninger til artiklen. Indledningsvis under artiklens pkt. 1 gennemgås i hvilke situationer, der typisk vil være behov for eksperterklæringer i straffesager. Pkt. 2 omhandler forsvarets mulighed for at gøre brug af sagkyndig bistand, herunder forsvarerens indhentelse af alternative sagkyndige erklæringer under sagen. Under pkt. 3.2. rejses spørgsmålet, om i hvilken udstrækning alternative sagkyndige erklæring tillades fremlagt under straffesagen. Rigsadvokatens bemærkninger til disse antagelser er behandlet nedenfor under pkt. 1.

I artiklens punkt 4 behandles spørgsmålet om Det Veterinære Sundhedsråds funktion, samt hvilken bevisvægt erklæringer fra rådet bør tillægges i praksis. Antagelserne og betragtningerne i artiklen bygger i høj grad på en sammenligning af Det Veterinære Sundhedsråd med Retslægerådet. Rigsadvokaten har i den forbindelse indhentet en udtalelse fra det Veterinære Sundhedsråd om Rådets kvalifikationer, arbejdsform og sammensætning og mulighed for inddragelse af supplerende sagkundskab mv.

Det Veterinære Sundhedsråds bemærkninger er indsat nedenfor under pkt. 2.

1. Rigsadvokatens bemærkninger

1.1. Forsvarets mulighed for at indhente og fremlægge alternative sagkyndige erklæringer (second opinions)

Spørgsmålet om, hvorvidt der kan indhentes og tillades fremlagt alternative sagkyndige erklæringer i sager, hvor der er eller bliver indhentet en udtalelse fra Det Veterinære Sundhedsråd, bliver behandlet under pkt. 3.3.

Det anføres i artiklen, at der i tidligere praksis ses tilbageholdenhed med at tillade dokumentation af alternative sagkyndige erklæringer fra forsvaret. Det anføres videre i artiklen, at "Der findes således righoldig praksis i dyreværnssager, hvor forsvarerens begæringer om både indhentelse og fremlæggelse af sagkyndige erklæringer fra dyrlæger er blevet afvist af landsretten, i tilfældet hvor Det Veterinære Sundhedsråd (endnu) ikke har afgivet erklæring". Der henvises i den forbindelse til to landsretsdomme TfK2017.268V og TfK2019.345V.

Det synes imidlertid med seneste retspraksis på området afklaret, at indhentelse af alternative sagkyndige erklæringer samt vidneførsel af den dyrlæge, som har udarbejdet erklæringen, kan tillades, når der foreligger en udtalelse fra Det Veterinære Sundhedsråd. Der kan særligt henvises til TfK2021.1294, hvor landsretten i præmisserne (s. 10, 2. spalte) udtaler, at landsretten i en række tidligere sager (herunder AM 2020.12.21V) om overtrædelse af dyreværnsloven (nu dyrevelfærdsloven) mod anklagemyndighedens protest har tilladt dokumentation af dyrlægeerklæringer, som den tiltalte har indhentet samt vidneførsel af dyrlægen, som har udarbejdet erklæringen. Der henvises tillige til U2000.627H.

Praksis i dag er således, at anklagemyndigheden som altovervejende udgangspunkt ikke protesterer mod alternative dyrlægeerklæringer og således følger landsrettens praksis.

1.2. Udgifter til sagkyndige erklæringer indhentet af forsvareren

Under pkt. 2.3. omtales udgifterne til sagkyndig bistand. Der henvises til, at udgifterne til den sagkyndige bistand, som en forsvarer anvender under sagens efterforskning, som udgangspunkt vil kunne omfattes af sagens almindelige omkostninger, jf. retsplejelovens § 1007, der udredes af det offentlige. Videre fremgår det, at hvis der er tale om udgifter i anledning af beviser, som den sigtede eller dennes forsvarer fremskaffer uden rettens foranstaltning, vil disse dog alene blive (helt eller delvist) afholdt af det offentlige, hvis sigtede skønnes at have haft rimelig grund til at fremskaffe beviserne, jf. retsplejelovens § 1007, stk. 2, 3. pkt. Det anføres, at "om dette er tilfældet, vil afhænge af sagens karakter og kompleksitet, se f.eks. TfS1990.501 og U2011.1014H" om udgifter til revisionsbistand.

Rigsadvokaten kan i den forbindelse henlede opmærksomheden på TfK2021.1024V, TfK2021.1294V og AM2021.11.03V2. Sagerne vedrørte bl.a., hvorvidt der er grundlag for at pålægge det offentlige at afholde udgifterne til erklæring fra en specialdyrlæge.

I TfK2021.1024 gav landsretten et strafbortfald til en chauffør, som havde transporteret et svin, der ikke var egnet til transport. I relation til sagsomkostningerne lagde landsretten vægt på, at det område, som specialdyrlægens erklæring vedrørte, lå inden for Det

Veterinære Sundhedsråds kompetence, samt at erklæringen var indhentet uden byrettens foranstaltning, hvorfor landsretten ud fra en samlet vurdering fandt, at der ikke undtagelsesvis var grundlag for at pålægge det offentlige at afholde udgifterne til erklæringen eller til specialdyrlægers forklaring for by- og landsret.

TfK2021.1294V vedrørte to chauffører som tillige fik strafbortfald i forbindelse med transport af dyr, som ikke var egnet til transporten. Forsvareren anmodede landsretten om at godkende, at udgiften til sagkyndig bistand fra specialdyrlægen samt dyrlægens forklaring i retten blev medtaget som en sagsomkostning, jf. retsplejelovens § 1007, stk. 2. Landsretten fandt, at sagen ikke havde haft en sådan karakter, der havde gjort det nødvendigt for de tiltalte at indhente sagkyndig bistand i form af den fremlagte erklæring og efterfølgende afhjemling af dyrlægen. Der var derfor ikke grundlag for undtagelsesvist at pålægge det offentlige at betale udgiften hertil, jf. retsplejelovens § 1007, stk. 2, 3 pkt. Tilsvarende gjorde sig gældende i AM2021.11.03V2.

I alle tre sager var spørgsmålet om behandling af dyrene forelagt for Det Veterinære Sundhedsråd. Disse tre landsretsdomme er efter Rigsadvokatens opfattelse udtryk for, at domstolene er tilbageholdende med at pålægge det offentlige at afholde udgifter til sagkyndig bistand foranlediget på forsvarerens initiativ.

1.3. Inddragelse af forsvareren inden sagen forelægges Det Veterinære Sundhedsråd

I artiklens pkt. 4.1.1. anføres, at "Det er ikke et krav, at politiet inden forelæggelse for Det Veterinære Sundhedsråd inddrager forsvareren eller den sigtede".

Det fremgår imidlertid af Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om dyrevelfærd, pkt. 3.1.2. at "Der er ikke noget til hinder for, at anklagemyndigheden stiller spørgsmål til Det Veterinære Sundhedsråd uden forudgående forelæggelse af spørgsmålene for den sigtede eller dennes eventuelle forsvarer. I sager, hvor der er beskikket en forsvarer, skal et udkast til spørgsmålene dog forelægges for forsvareren, således at der så tidligt som muligt under sagens behandling gives sigtede adgang til at stille supplerende spørgsmål."

I de tilfælde, hvor forsvareren først bliver inddraget i sagen, efter at sagen har været forelagt Det Veterinære Sundhedsråd, skal forsvareren have mulighed for at stille supplerende spørgsmål af relevans for sagen. Anklagemyndigheden skal derefter forelægge spørgsmålene for rådet med henblik på en supplerende udtalelse. Det er Rigsadvokatens opfattelse, at denne vejledning også følges i praksis.

1.4. Syn og skøn som alternativ til indhentelse af sagkyndige erklæringer

Afslutningsvis anføres det i artiklen, at "et ofte overset, alternativ (kan) være, at anvende syn og skøn, jf. RPL kap. 19. I straffesager kan retten, efter begæring fra tiltalte eller anklagemyndigheden bestemme, at der skal foretages syn og skøn, og skønsmanden vil kunne indkaldes som vidne for at gennemgå syns- og synserklæringen og besvare supplerende spørgsmål, jf. RPL § 210.", jf. pkt. 5.

Spørgsmålet om anvendelse af syn og skøn i straffesager er indgående behandlet i [Retsplejerådets betænkning nr. 1543 af 2013](#) om reform af den civile retspleje VIII (Syn og skøn), kapitel 5, pkt. 3, s. 36. Her fremgår bl.a. følgende:

”Retsplejerådet har i lyset af, hvor sjældent syn og skøn anvendes i straffesager, indledningsvis overvejet, om der fortsat er behov for at kunne anvende syn og skøn i straffesager.

Retsplejerådet finder, at det er relevant at bibeholde muligheden for syn og skøn i straffesager. Selvom syn og skøn ikke anvendes ofte i straffesager, er der tilfælde, hvor syn og skøn i en straffesag er en relevant mulighed at have i forhold til fremskaffelse af beviser. Det vil navnlig være, hvor straffesager vedrører særlige fagområder, hvor der kan være behov for at indhente ekspertviden. Her vil syn og skøn i nogle straffesager kunne være den bedste mulighed for at tilvejebringe de nødvendige oplysninger.

Retsplejerådet finder dog samtidig anledning til at understrege, at rådet ikke umiddelbart ser et behov for en videre anvendelse af syn og skøn i straffesager end i dag, hvor det anvendes meget sjældent, og rådets forslag har således ikke til formål at ændre den gældende praksis i forhold til brugen af syn og skøn i straffesager eller hyppigheden heraf. I forhold til anvendelsen af syn og skøn i straffesager tilsigtes således en videreførelse af den gældende praksis.”

Henset til Retsplejerådets bemærkninger om brugen af syn og skøn i straffesager sammenholdt med den omstændighed, at der er mulighed for, at såvel anklagemyndighedens og forsvarers veterinærfaglige spørgsmål kan forelægges for et uvildigt organ med særlig fagkundskab (Det Veterinære Sundhedsråd), er det Rigsadvokatens opfattelse, at der ikke umiddelbart ses at være behov for at foretage syn og skøn i veterinærfaglige straffesager.

2. Det Veterinære Sundhedsråds bemærkninger til artiklens punkt 4

Rigsadvokaten har bedt Det Veterinære Sundhedsråd om bemærkninger til de antagelser, som er anført i artiklen om Rådets kvalifikationer og arbejdsformer mv. Rådet har bemærket følgende:

”Ad. 4.1.2. Kvalifikationskrav og muligheden for supplerende sagkundskab

Det Veterinære Sundhedsråd har siden 2014 indledningsvist oplyst det i sine udtalelser, såfremt der er anvendt sagkyndig bistand, ligesom navne og titler på den anvendte sagkyndige fremgår af Rådets hjemmeside <https://detvetsund.dk/sagkyndig-bistand#c88373>.

Det Veterinære Sundhedsråd består af 6 medlemmer, der har en veterinærvidenskabelig uddannelse. Medlemmerne udnævnes af miljø- og fødevareministeren for 4 år ad gangen.

Det Veterinære Sundhedsråd består af 6 medlemmer. Ministeren skal ved sammensætningen af rådet så vidt muligt sikre, at der blandt rådets medlemmer er kendskab til anerkendt praktisk og videnskabelige erfaringer med dyrs fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov. Tilsvarende skal indsigt i sygdomme, sygdomsbekæmpelse og -forebyggelse være repræsenteret i rådet. Københavns Universitet indstiller 4 medlemmer, heraf 3 medlemmer med forskningsbaseret veterinærvidenskabelig indsigt inden for henholdsvis patologi, klinisk veterinærmedicin og farmakologi og 1 medlem med særlig viden om hold af særlige dyr.

Rådets opgaveportefølje blev ændret i 2015, og af bemærkningerne til lovforslaget (https://www.ft.dk/ripdf/samling/20141/lovforslag/l134/20141_l134_som_frem-sat.pdf) fremgår bl.a.:

Rådets arbejde har imidlertid bevæget sig i en retning, hvor veterinærfaglige udtalelser er i centrum. Dette tilsiger, at en solid, forskningsbaseret veterinærvidenskabelig indsigt er væsentlig, hvorfor disse kompetencer løbende er inkorporeret i rådet. Det er dog fortsat Fødevareministeriets opfattelse, at der er saglig grund til, at praktiserende dyrlæger er repræsenteret i rådet. Det giver således anledning til balancerede udtalelser, hvor der tages hensyn til dyrs fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer, jf. dyreværnslovens § 2

Efter Fødevareministeriets opfattelse medfører rådets nuværende opgaveportefølje, at rådet i højere grad kan sammenlignes med Retslægerådet, som dog ikke afgiver udtalelser på eget initiativ.

Det er således lovgivers opfattelse, at en solid forskningsbaseret veterinærvidenskabelig indsigt er væsentlig. Ligeledes gør lovgiver det også klart, at Det Veterinære Sundhedsråd ikke direkte kan sammenlignes med Retslægerådet.

[Anerkendelsesdirektivet](#) omhandler speciallæger, herunder disses uddannelse og særlige erhvervede rettigheder, i flere artikler, f.eks. artikel 25, 26, 27, hvorimod der ikke findes tilsvarende for dyrlæger. I Danmark findes [Bekendtgørelse om specialdyrlæger](#), der anviser, hvorledes en autoriseret dyrlæge kan anvende betegnelsen specialdyrlæge, bl.a. efter at have erhvervet certificering indenfor et speciale ved European Board of Veterinary Specialisation (EBVS) eller ved American Board of Veterinary Specialties (ABVS). Disse boards er ikke nedsat af offentlige myndigheder.

Hverken dyrlægeloven eller EU's anerkendelsesdirektiv indeholder en pendant for færdiguddannede dyrlæger til de mange anerkendte specialer inden for humanmedicin. En tilsvarende specialdyrlægeuddannelse eksisterer simpelthen ikke, hvorfor en sammenligning med Retslægerådet og dets ca. 250 ad hoc specialister i bedste fald er meningsløs.

Ad 4.1.3. Status som hhv. første og anden instans

Det Veterinære Sundhedsråd udgør kun yderst sjældent den første instans, der udfører en veterinærfaglig vurdering i en straffesag. I langt de fleste tilfælde der forelægges for Rådet, vil der allerede være foretaget en første og indledende vurdering af de veteri-

nærfaglige forhold af en embeds- eller privatpraktiserende dyrlæge. Det er således absolut undtagelsen, at Det Veterinære Sundhedsråd foretager den første vurdering af de veterinærfaglige spørgsmål efter dyrevelfærdsloven.

Ad 4.1.4. Kravene til erklæringerne

Rådets arbejdsform er beskrevet i [Bekendtgørelse om forretningsorden for Det Veterinære Sundhedsråd](#). Rådet udtaler sig i enighed, og om end muligheden for at afgive udtalelse ved kvalificeret flertal i tilfælde af uenighed eksisterer, kan det oplyses, at denne mulighed ikke har været taget i brug i minimum de seneste 17 år. I tilfælde af at rådets udtalelse baseres på et kvalificeret flertal, vil det fremgå af udtalelsen. ”